

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 korona. — Félévre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Felelős szerkesztő:
Bárvarth Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

Péter Pál.

Holnap hétfőn megérkezik a két derék apostol: Péter és Pál.

Piros betűkkel méltán van jegyezve a kalendáriumban, mert ünnepe ez szép Magyarországnak, — különösen nekünk, dunántuliaknak.

Ünnep és nem csak egy vallásfelekezeti egyházi ünnepe, hanem ünnepe a kalászkórtól rengő Dunántul népének hitfelekezeti különbség nélkül. Mert e napon köszönt be az aratás idenye, amikor az ország erőforrását, a betevő falat legjelentékenyebb szálalékát: a termést betakarítjuk.

A Dunántul nagyobb részén a gabna földek érett aranysárga kalásztengerben ringanak, hivatagólag pettyeg ki a pittypalatty. Megpendül a kasza és suhintása nyomán dőlnek a rendek.

Az ideai aratás elé, noha általánosságban csak közepesnek is alig ígérkezik, itt-ott bizony soványnak is mondható, reménynyel és bizalommal te-

kinthetünk, mert mégis többet nyújt, mint amennyit reménylenni a mostoha tavaszi időjárások a föld népét följosithatták volna.

Kivánatos volna, hogy a derék apostolok napja végre jobb gabnaárakat is hozzanak magukkal, mint volt eddig. Mert akihez a föld mostoha, az mostoha gyermek a saját hazájában.

A földművelés ügye több gondot érdemlenez mert ime látjuk, hogy az Amerikába való tömeges kivándorlásokat az ipar és kereskedelem, a másik hatalmas erőforrásunk megakadályozni nem tudja, a kivándorlás ijesztő mérveket ölt és kiszámíthatlan kárára szolgál az országnak.

Alapot kell tehát teremteni a jobb megélhetésre, a földművelés-ügy felkarolásával és akkor majd az aczélos karu, barnapiros dunántuli ember a somogyi szántó vető munkás megél a saját hazájában is, nem kell idegenbe szöknie, mert hisz „szökik” a fegyveres oltalom örökös elől.

Olyan olcsó ár mellett, mint a

gabnának ma van, csak olcsó lehet a napszám is, ez a mai szomorú állapotok természetes kétszerkettője.

Péter-Pál alkalmából eszünkbe jut földművelésügyi miniszterünk egy érdekes eszméje, Néhány év előtt tervbe vette a régi aratási ünnepélyek felelevenítését.

Korántsem olyan kicsinyes dolog ez, mint hinők. Nagyon a röghöz kötötte hajdani eredeti életmódja a magyar munkásnépet.

Nem is kell messze mennünk. A városokban becsülettel kitelelt a bérbeszegődött cselédlegény, cselédleány. Hanem mikor elközelt a Péter-Pál, akkor már kötélen sem lehetett megtartani a cselédet. Szökött minden ürügy alatt, amit csak megengedett neki a törvény. Beteg lett az apja, az anyja, beteg lett ő maga, sirt, buskomor lett és ha sehogy nem menekülhetett, hát szökött erőszakkal.

Hivta a kaszapengés, a fürj hangja, a pacsirta danája, az arató nép megszokott évődése, az aratási idő szép

Bató Pista.

Csendes nyári este volt. A kis faluban már kihalt az élet a néma csendet csak néha zavarta meg egy-egy álmos tücsök egyhangu danája. Egyszerre azonban az alvóg felől hangos muzsikaszó hasítja keresztül az illatártól balzsamos levegőt és kesergő hangja végig sir a falu utcáján.

Szép, délezzel természetű legény lépdel ingadozva a cigányok előtt. Darutollas pörge kalapja mélyen a szemére van huzva, feje lecsüng a mellére. Nem néz se jobbra, se balra, csak megy egyenesen előre. Mikor odaér a gazdag Pető András tornáczos háza elé, ott egy pillanatra felkapja a fejét, szeméből a harag lángja villámlik elő s izmos marka mintha göresösebben szorítja a fokok nyelét, azután ismét tovább megy, míg

végre beér a koresma udvarába, a hol nagyot kurjantva rugja be maga előtt az ajtót.

— Koresmáros! bort ide, de sokat, had ölöm bele a bánatomat!

A hogy a legény magas alakja feltűnik a nyitott ajtóban, a bent levő vendégek felkelnek helyükről és mintha félnének egy fedél alatt mulatni azzal a duhaj legénynyel, sietve távoznak a szobából és az utcán csoportba verődve, kiki megteszi a maga megjegyzését.

— Mi a kö ütött ehhez a Bató gyerekekhez, hogy egyszerre így megbomlott.

— Elég neki a maga baja, hát nem is esodáalom, hogy ráadta a fejét a korhelységre.

— Nincs ennek más baja, minthogy mozogni kezd benne a Bató vér.

— Majd meglátják kendtek, hogy ez is ott végzi az életét, a hol az édes apja.

— Nem is lesz jobb vége.

— No de hiszen a közmondás is azt tartja, hogy nem messze esik az alma a fájától.

— Igaz, az apja sem volt különb nálánál.

— Ne bántsák kendtek a halottat, mert az Isten ellen való véték — szólalt most fel egy tisztos ősz ember, a ki eddig hallgatag tanuja volt a fenti párbeszédnek.

— Hiszen nem is bántjuk mi, csak az igazat mondjuk.

— Már pedig nincs igazuk kendteknek. Ismertem én ennek a gyerekeknek az apját, úgy mint magamat. Nem volt az rossz ember soha.

— Hát akkor minek került a bitófára?!

— Azért, mert egy gazdag kereskedőnek meggyilkolásával vádolták és ő nem tud-

A hirneves Béka boltosnál Pécssett

Rendkívül olcsó árért kapható valódi szép Blous

ruhára való selyem 40 kr. méterje, finom **Tenis flanel** 16 kr., továbbá női **ruhászövetek** 20 kr. 25—30 és feljebb. Szönyegek mindenféle nagyságban 1 frt. 50 kr. és feljebb.

szokásai, a kalászból font koszorú, az arató ünnep, amelyen épp úgy megszülettek a frigyek, mint a hajdani nemes osztály közt.

Ez a szép szokás itt tartotta a népet a századok legnagyobb viharában is, mikor a tatár porig égetett minden hajlékot, a török rabláncra fűzött minden elfogható élőleket, a német agyonzsarolt, kifosztott, megevett mindent, mert másutt nem hangzott fel a dana, a falu templomának hívó kis hangja, másutt nem volt szülőföld, mely őket oda kösse.

A régi szép patriarchális szokások, a puritán magyar erkölcsök tartották meg e földön Dunántul népét.

Nagyon bölcs az a miniszter, aki az erkölcsöket, szokásokat kívánja visszaállítani. Sokféle jó szokást kéne visszaültetni a kiirtott, elfeledett hajdából.

Az aratási ünnep is egy, a sok közül. Okos a terv, csak a megoldáshoz nagyon — kevés. Azért ne vessük el e kérdést.

Ahol lehet, adjunk Péter-Pál küszöbén elégséges módot az aratási ünnepély, e régi szép patriarchális szokás megtartására.

Hírek a városházáról.

A képviselő testület 1903 június hó 24-én tartott renekvüli közgyűléséről óhajunk beszámolni a közönségnek.

Napirend előtt Szabó Sándor képviselő szólalt fel és kijelentette, hogy miután az a hír van elterjedve, hogy az „Esti deputáció“ című cikket a Délsomogyba ő írta, a va-

lóságnak nem felel meg. Ő csak jogi szempontból és az igazságnak megfelelőleg felel bezte meg a képviselő testület 45 sz. alatt hozott határozatát.

A fenti kijelentést a képviselő testület tudomásul vette.

Az iskola ügye.

A pécsi megyés Püspök válasz irata a Rom. kath. iskola nevére telekkönyvezett községi iskolai telek eladása tárgyában, melyben kijelenti, hogy a felülepítványok tulajdon jogához is igényt tart s így ezek is kell, hogy adásvétel tárgyát képezzék.

Határozat. Az előadói javaslat elfogadása mellett határozatilag kimondja a képviselő testület, hogy a község tulajdonát képező iskolai épületek tulajdonjoga és ezzel kapcsolatban ezek értékének megtérítése iránt a szigetvári rom. kath. hitközség képviselőiben a pécsi megyés Püspök ellen pert indít, mert a felolvasott püspöki levél szerint nincs kilátás arra, hogy a megkísérlett barátságos megegyezés létre jöjjön, már pedig bebizonyítható tény, hogy az isk. épületeket a politikai község emeltette s így ennek jogos tulajdonát képezi.

Ez szerint elesik az a terv, hogy a régi iskola és a „Böbel“-féle telkek megszerzessenek más alkalmas helyről, kell tehát gondoskodni.

Erre vonatkozólag az előadói javaslatban foglalt azon előterjesztés kivihetősége szempontjából vajjon nem-e lehetne ezen új iskolát a község házzal egybekapcsolva megépíteni, a képviselő testület az előjáróság és a képviselők közül bizottságot küld ki, utasítván őket hogy erre vonatkozó javaslatukat mielőbb tegyék meg.

II. Indítvány a sajtóperre.

Dr. Szabó István indítványa következett hogy a f. év 45. sz. határozattal a Délsomogy szerkesztője és az „Esti deputáció“ című cikket írója ellen elrendelt sajtópernek — nehogy a beadott felebevezések elintézéséig a büntethetősége elévüljön, — a felebbe-

vezésekre való tekintet nélkül az eljárás azonnal indittasék meg.

Magyarázat.

Ezután felszólaltak Szabó Sándor és dr. Kriszt Béla képviselői tagok ezen indítvány ellen, mert a kérdéses cikk megjelenésétől a felebbezés elintézésére hivatott vármegyei közgyűlés napjáig az elévülési határ idő ugysem következik be és kéri, hogy dr. Szabó István indítványa mellőztessék annál inkább is, mert dr. Kriszt véleménye szerint jogerős határozat hiányában az illető törvényszék a sajtóperet letárgyalni úgy sem fogja.

Ezen ellen indítványba nagylelkűen dr. Szabó István is belenyugodott és csupán a nyilvántartást köti ki és kéri, hogy ezen belül, multhatatlanul megindittasék a sajtóper.

Ez szerint határoztak és miután aug. 3-án lesz a megyegyűlés tehát aug. 10-éig nyilvántartják ez ügyet.

gróf Andrassy Sándor levele. *)

Ezen ügygel kapcsolatban felolvastott a gróf Andrassy Sándortól érkezett levél, melyben kijelenti, hogy őt semmiféle új-ság cikkek azon utról le nem tereli melyet magának kijelölt és sajnálkozását fejezi ki a felett hogy a képviselő testület udvariassági ténye meghurcoltatásra adott alkalmat: örvendetes tudomásul vétetet.

Kisebb ügyek.

Még lényegtelen változást tettek az építkezési térképen és az előjáróság ezt tudomásul vette. Végül illetőségi és települési ügyeket intéztek el, a melyek után a gyűlés véget ért.

*) Kijelentjük, hogy nekünk a gróf ur személye ellen soha sem volt semmi kifogásunk és távol áll tőlünk, hogy őt kijelölt utjáról eltérítsük. Azonban az előjáróság és képviselő testület eljárását bírálat tárgyává tenni nem csak nekünk, de minden adózó polgárnak joga van. Ez volna a mi szerény megjegyzésünk. (szerk.)

ta bizonyítani az ártatlanságát. Éppen abban az időben statárium volt hirdelve az egész megyére és így nem is sokáig keresték: igazán ő volt-e a bűnös, hanem nyomban végre is hajtották rajta a bíróság ítéletét. Én még mai napig is ártatlannak hiszem mert becsületes, szelid természetű ember volt, a ki még egy bogarat sem taposott el erőszakkal, nem hogy embert ölt volna. Hogy ki volt az igazi gyilkos, azt csak a mindentudó Isten tudhatja jobban.

— Jóllehet hogy úgy van, mint a hogy kelmed mondja, de azért nekem sehogysem tetszik ennek a gyereknek a viselkedése. Már két hét óta nap-nap után itt dózsöl a korezmában, a helyett, hogy a gazdasága után látna, ez pedig nem vezethet jóra.

— Nem lehet azon csudálkozni — szólalt meg újra az előbbi öreg ember — mert hiszen, mint az imént a Beneze szomszéd is mondá, elég annak a maga baja. Már az is nagyon elkeseríthette egész életében, hogy az apja miatt mindenki elfordult tőle és még az Istenházában sem állott vele senki egysorba. Most aztán még az a szégyen is megesezt vele, hogy Pető András csaknem ebrudon dobatta ki a portájáról,

mikor a leánya kezét kérte tőle a Bató Pista.

Azt dobta a szemére, hogy nem koldusnak nevelte a leányát. Pedig hát még Pető uram sem ugorta át az árkot, idővel még ő is kiesőppenhet a mostani jó módjából.

— Hát biz' az nem szép dolog volt, hogy megszólta a szegénységeért.

— Honnan tudja kend mindezt?

— A Panni leányom mondta el, a ki ott szolgál a Petőéknél. Hanem még egyebet is hallottam tőle.

— Ugyan mit!?

— Azt, hogy valahányszor a Bató Pista végig muzsikáltatja magát a falu utcáján, a Petőék Juliskájuk mindannyiszor elbujik valami félre eső helyre, hogy az édes apja meg ne hallja keserves zokogását. Pedig attól ugyan nem kellene félnie, mert az ilyenkor mindig elszalad a háztól, mint ha valami láthatatlan kísértet kergetné. Bizonyosan bántja a lelkiismerete, saját leányával együtt. Talán már megis bánta a cselekedetét, de nem engedi a büszkesége, hogy vissza vegye kimondott szavát.

Ezalatt a párbeszéd alatt odabent a

korezmában szolt a zene szakadatlanul, szivettépő bánatos hangon. Bató Pista egyideig szilaj nótáskóval kísérte a zene hangjait, majd lassan-lassan elhalt ajkán a dal, s fejét lehajtotta két tenyerébe és nehéz könnyecseppek gördültek végig halovány arcán.

Bognár Márton, az öreg korezmáros, egyideig szánakozva nézett reá, majd gyors elhatározással megszólította a legényt:

— Pista öcsém!

— Mit kíván tőlem kigyelmed?

— Lehet-e veled okosan beszélni?

— Hogyne lehetne, hiszen láthatja kigyelmed, hogy nem vert le a bor a lábamról.

— Pista öcsém! Ugy-e tudod azt, hogy én mindig jó indulattal voltam irántad?!

— Tudom, Márton bátyám, áldja meg érte a jóságos Isten!

— Lásd, öcsém, én sehogy se tudom elnézni, hogy te így emészted magadat.

— Soh'se törődjék velem kigyelmed ugysem sokáig tart már.

— Annál ugyan több eszed legyen, semhogy valami kárt tégy magadban. Légy ember és parancsolj a szivednek. Lásd, öcsém, ha ez életet folytatod továbbra is

H I R E K.

Panasz.

Az én szavam nem tenger áram,
Mely Óceánt hasit keresztül —
Az én szavamra még egy hervadt,
Beteg akáczevlél se rozdul.

Nem mondta senki — költeményem
Olvasva — értem a beszéded!
Minden szavam, mint egy darab kő,
Visszhangtalan' az árba mélyed.

Nincsen a nevemnek súlya, melynél
Föleled versem olvasója;
Nincsen protektorom, ki munkám
A mások asztalára tolja.

Nem biztat még az ismerős se,
Hogy írj, csak írj, még cizéla jutsz tán!
Egy hajszállal se látszom többnek,
Mint más akárki ott az utcán.

Ugy járok egy kopott köpenyben,
A hogy sok száz, meg száz nyomorgó
Mint fénytelen kis égi testek
Között legfénytelenebb bolygó.

Pedig valami már én is volnék,
Hol pajtások közt annyi „nagy“ van,
Ha többet járnék parolázni
S nem volna csont a derekamban! . .

Dézi Sándor.

Értesítés.

Felkérjük mindazon tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályok merüljenek fel.

akkor csakugyan azt hiszik, hogy a Bató-vér rossz. Mutasd meg a világnak, hogy te nem vagy az az ember, a kinek gondolnak. Ha itt teher reád az élet, menj el más vidékre és kezdj el ott új életet,

— Csak legalább azt a leányt ne szeretném oly nagyon.

— Idő multával sok minden változik. Ha majd távol lészel, elfelejted a Juliskát is, akit a nagyralátó apja úgy úgy sem adna hozzád feleségül soha.

— Igaza lehet, bátyám uram. Megfogadom a tanácsát és holnap elhagyom ezt a falut, ahol megölték a boldogságomat. Ha el tudom csitítani a szívemet, úgy visszatérek még ide; ha pedig nem, akkor ugyanis mindegy nekem: akárhol ássák is meg a síromat.

— Jó orvos az idő, öcsém, majd kigyógyít az a betegségedből.

Ezután a párbeszéd után Bató Pista kifizette a tartozását és olyan hallgatagon ballagott végig a csendes utcán, mintha nem is ő lett volna az a duhaj legény, aki egykét órával ezelőtt hangos muzsikaszóval verte fel a falu csendjét.

Másnap reggel aztán nehéz szívvel

— **Esküdtek összeírása.** Az esküdképes polgárok összeírása a szigetvári járás területén már befejeztetett és a lajstrom a kaposvári kir. törvényszék elnökéhez a napokban lesz felküldve.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszter elnök a szuloki anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvezetőnek *Plesz-gott Ferenczet* nevezte ki, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel.

— **Vasut építési engedély.** Lovag *Achsbahts* Leó budapesti lakosnak a Szigetvársellyei vasut építésére vonatkozólag az előmunkálati engedély megadatott.

— **Jogi alapvizsga.** *Ujházi* Jenő földink a pécsi joglyceumon az alapvizsgát kitüntetéssel tette le.

— **Szivart lopott.** Kis *Tóth* Jánosné hatvani asszony 100 drb. portoricó-szivart lopott Szigetvárott a nagytrafikban, azonban mielőtt megfoghatták volna ellillant. Szerencsére többen ismerték a asszonyt és a jelentés megtétele után a helybeli csendőrség vissza is kísérte Szigetvárra, hol a trafik tulajdonosnő özv. *Glöckner* Ignáczné rá ismert a szivar tolvajra. Kis Tóthné eleinte tagadta tettét, de később mégis csak beismerte és csak az volt a kérése, hogy bocsássák szabadon ő a 14 koronát a szivarokért szívesen megfizeti. Meg is fizette. Ezután szabadon bocsájtották. Érdekes, hogy a tolvaj asszony most is valami ügyben vizsgálat alatt áll és már több ízben volt lopásért büntetve. Jelentést küldtek ez esetről is az ügyészséghez.

— **A sorozást újból elhalasztották.** Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a sorozást újból bizonytalan időre elhalasztotta. A rendelet szövege ez: Az ujonczozási törvényjavaslat még nem szavaztatott meg. A legutóbb kiadott rendeletben megjelölt idő alatt nem vihető keresztül a fősorozás, melyet egyelőre további rendelkezésig újból elhalasztok.

kezdett készülödni, hogy elinduljon ezáltal utjára. Ugy érezte, hogy nem tud addig elmenni, míg egy utolsó Istenhozzádot nem mond annak a leánynak, akit egyszerű lelkének egész melegevel szeretett. Eppen azon gondolkodott, hogyan találkozhatnék vele még egyszer utóljára, midőn hirtelen feltárlt az ajtó és belépett rajta a Juliska. A szeméi ki voltak sirva, az arcza meg olyan volt, mintha csak a sírból kelt volna fel.

— Juliskám, az Istenért, mi bajod?!

— Jaj, az édes apám . . .

— Talán megvert, elkergetett a háztól?!

A leány nem tudott szóhoz jutni a zokogástól.

— Szólj hát, mi bajod van az édes apáddal?

— Jaj, csak jöjjön hamar kigyelmed, a többit majd elmondok az uton.

Juliska aztán elmondta, hogy Pető András korán reggel kocsin indult el hazulról, hogy kimenjen a szántóföldre az aratók után nézni. A hogy kiért a faluból tüzesvérü lovai valamitől megijedtek és elragadták a kocsit, mely darabokra törött, Pető András pedig halálosan megsérült. Ugy

— **Sok az elmebeteg.** Mint hivatalos forrásból értesültünk a kaposvári elmeegógyintézet férfi osztálya annyira tulzsufolt hogy még a közveszélyes örültek sem vehetők fel. Bizony ez nagyon, de nagyon elszomorító dolog.

— **Betöréses lopás.** Mint lapunknak jelentik ifj. *Pohn* Antal n. ladi lakoshoz a héten eddig ismeretlen tettesek betörték és mintegy százötven korona készpénzt és több ruhaneműt elloptak. A csendőrség erőlyesen nyomozza a gaz tolvajokat.

— **Meghívó.** A „Szigetvári Kath. Legény-Egylet“ 1903. évi június hó 28-án a Korona vendéglő nagytermében házalapja javára szini előadással egybekötött *Tánca- mulatságot* rendez. Belépő-díj: három első sor 1 K 20 fil., többi ülöhelyek 1 K., álló hely 80 fil., karzat 40 fil., a pártoló tagok 20 fillér kedvezményben részesülnek. Kezdeté este este 8 órakor. Színre kerül: *Kis Madaram.* Énekes népszínmű 3 felvonásban: Irta: Gerő Károly. Személyek: Özv. Vetési Andrásné, Krasznay Mariska, Mariska, leánya, Czigelédi Annuska, Barkócy Miklós, Nagy G. Károly. Özv. Cserey Ádámné, Pehácesek Annuska. Stanczi, leánya, Mosgai Etelka. Terka, Lang Margitka. Hezegán Kristóf, hivatalnok, Czinner József. Hezegán Gusztó, díjnok, Stephankó Mihály. Matkóczy Pál, Szőke Gyula. Jani fia, asztalos, Molnár Károly. Ónodi Gáspár, Ónodi György. Kifli Adolár, Kodrik Károly. Maczelka Lőrincz, asztalos, Balázs Ferencz. Futó Misi, asztalosinas, Lang László. Fűrge, Kuti István. Mihók, Bujdosó József. Dákó, Németh István. Suták, asztalosmester, Mozsgai Gusztáv. Gajdos, Juk János. Paraszt legény, Schmidt Ádám. Béla cigány, Hozensteiner Mihály. Idő: Jelen.

— **Allami ménék.** Figyelmeztetnek a járás azon községei melyek a jövő évre allami méneket óhatanak, hogy kérvényüket legkésőbb július 10-éig a szigetvári főszolgabírói hivatalhoz, annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vem vétetnek.

hozták haza az aratók vérbe-fagyva, haldokolva. Mindjárt elhívták hozzá a papot, de addig nem akart a gyónáshoz kezdeni, a míg el nem hívják hozzá Bató Pistát.

Ezalatt odaértek Petőékhez és Bató Pista szorongó szívvel lépte át azt a küszöböt, a honnan csak nemrégiben oly csufos módon elűzték.

Mikor Pető Andrásnak tudára adták, hogy a legény megérkezett, ez a lelkesen és Pistán kívül mindenkit kiküldött a szobából és elkezdett bűnbánó, tört hangon beszélni:

— Irtózatos bűn nyomja a lelkemet, . . . kettős gyilkosságot követtem el. . . Ide figyelj Bató Pista! A te apád ártatlanul halt meg, mert a kereskedőt, akinek a meggyilkolásával őt vádolták, én öltem meg a kereki erdőben. . . . Odáig vitte kocsiján az édes apád. . . . Én az erdőben voltam fáért és szemben találkoztam a kereskedővel. . . . Tudtam hogy sok pénz szokott nála lenni. . . . Az ördög megszállta a lelkemet, . . . erőt vett rajtam a szörnyű gonoszság. . . . Rátámadtam és a nálam levő fejszével agyonvertem. . . . Soha senki sem tudta meg borzasztó tettemet, mert

— **Utczaöntözés.** Igen üdvös tárgyban hívta össze az előjáróság a héten tanácskozásra az Igmándy-utca lakosait. Felkérve őket, hogy a nyári meleg hónapokban minden lakó 1 koronával járuljon az utca öntözéséhez. A lakosok nagyobb része ebbe bele is egyezett és így az öntözést már július 1-én megkezdik. De szeretjük hinni, ha az öntözés megkezdődik, hogy akkor az aszfalt is tisztában lesz tartva mint eddig volt. Mert bizony higitott trágyában és szemétben jární, nem volna kellemes.

— **A Szülőkhöz!** A munka nélküli könyvnyomdászok százas bizottságától egy kiáltvány jelent meg most, hogy az iskolákban az évszázó vizsgálatok befejeződtek. És sok tanulóra nézve elérkezett a pályaválasztás ideje. A két teljes nagy hasábon megjelent szövegben óva intik a szülőket, hogy ne adják gyermekeiket a könyvnyomdába tanonczul mert már eddig is 5000 tanult nyomdász közül csak 4000 nek akad dolga Magyarországon. Azonkívül felhozzák, a nyomdászattal járó testet és lelket ölé munkát, s hogy a tuberkulózis betegeknek legnagyobb tömegét a nyomdászok szolgáltatják stb. Ezután élénk színekkel festik a saját nyomorukat. Igaz hogy némely helyen egy kis tulsz is van a dologban, de sajnos java részben bárki bármit mond is, mégis csak igazuk van. Bár ne lenne!

— **Lövöldöző részeg.** Folyó hó 26-án Horváth Mihály tótszentgyörgyi téglást az ottani mezőőr részeg állapotban, minden ok nélkül meglötte. A szerencsétlenül járt ember lábát amputálni kell.

mindenki a te apádat gyanusította. . . .
Az ő halála is az én lelkemet terheli. . . .
Bocsáss meg nekem, Bató Pista. . . .

Légy te jobb ember nálammal és vilseld gondját a leá. . . . .

Itt elesuklott a haldokló hangja, feje erőtlenül hanyatlott alá, szemei lecsukódtak.

Bató Pista lelkében iszonyu vihart idéztek elő a haldokló szavai. Egyszerre eszébe jutott a sok évi megaláztatás és minden, minden, a mit át kellett szenvednie. Szeretett volna kirohanni az utcára és hangosan kiáltani, hogy az ő apja nem volt gyilkos. Hogy ártatlanul szenvedett és hogy az ő neve is olyan tiszta, mocsoktalan, mint akárki másé a faluban. De azután eszébe jutott Juliska és elnémitotta a bosszuállás szótát.

A lelkész látta a legény küzdelmét, odalépett mellé és a vállára tette a kezét:

— Bocsáss meg fiam ennek a bűnösnek és feled el mindörökre, a mit e perczben hallottál!

Pető András még egyszer felvetette üvegesedő szemeit és hálateljes kifejezéssel függesztette a legényen. A lelkész ráadta az utolsó kenetet és pár pillanat múlva a gögös, büszke Pető András kiszenvedett.

A temetés után néhány hónapra Bató Pista feleségül vette Juliskát, aki sohasem tudta meg, milyen szörnyűt vétett az édes apja az Isten és Bató Pista ellen; mert a becsületes legény sohasem árulta el neki a borzalmas titkot.

Lantos.

— **A vasárnapi munkaszünet** tárgyában kiadott, új miniszteri rendelet június hó 28-án mai napon lép életbe. Az új miniszteri rendelet még mindig jóval enyhébb, mint az, mely a vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag nagyobb külföldi államokban fennáll, de még jóval több szabadságot biztosít az összes kereskedelmi és ipari alkalmazottaknak, mint az eddigi:

— **Pályázat.** A m. kir. posta-távirda és távbeszélőnél betöltendő 108 gyakornokjelölti állásra pályázat hirdetik. Ezen állásokra az 1883. évi I. törvényezikk 14-ik §-a értelmében azok pályázhatnak, a kik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen elvégezték, 18-ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. A sajátkezüleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények, a már közszolgálatban állók által felettes hatóságuk, közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabíró, vagy polgármester útján *folyó évi Julius hó 31-ig*, a szerint a hol alkalmaztatást óhajtanak nyerni, — a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári, vagy zágrábi posta és távirda igazgatóságokhoz nyújtandók be.

A váltás. Két gazdag de piszkos lengyelcsidót, kik jó vevői egy lipótvárosi nagykereskedő vacsorára hí meg, de diszkrétül megkérte őket, hogy ez alkalommal legalább inget váltssanak.

A szállodában megszólal az egyik. — Váltsonk inget! Én nem értek ezt a Szrólet? Bát mi hoszno van belüle ho én felveszek o te ingedet és te felveszel oz enyimet?

CSARNOK.

Szigetvár története.

(Folytatás).

Nagy Lajos királyunk halálával beállt zavaros politikai viszonyok, a Horvát országban fölszított lázadás fenyegetni kezdte a kis Szigetvár békéjét, biztonságát, nagyobb védelemről kellett gondoskodni, mint amennyit a félsziget a maga fekvésével nyújtott. Fogták tehát magukat a szigetváriak, talán épp a monostor vezetője tanácsára, s a tó keleti oldalától le délnek majd nyugatnak egy árkot vontak mely a tó déli oldalán lévő természetes lefolyásba torkolt. Ezzel Szigetvárt minden oldalról vízzel vették körül, védett helylyé tették.

A XIV.-XV-ik században, mihelyt valamely hely védett helylyé lett, nyomban várossá is alakulhatott. Így lett Szigetvár is város (oppidium) s a városokat megillető előjogok élvezője. Az okiratok 1408-ban Szigetvárról már mint városról beszélnek.

E régi város területe jóval kisebb volt a mainál, mindössze 18 kat. holdra mehegett. Határa volt északon a tó vize, keleten és délen a mesterséges árok, nyugaton a tónak bozotos, ingoványos lefolyása. A város az árkon belül földhányással és 3 bástyával volt védve.

A régi város fekvését is meg lehet hatá-

rozni. Az említett mesterséges árok az Olvasó-egylet kertje mellett a Nicsovics és volt Duchon-féle házak helyén a barátok kertjén át vonult délnek a Himer-félé házig, itt jobbra nyugatnak fordult s egyenes irányban ment a régi Angyal most Balogh-féle ház mellett az Almás mai folyásáig. Ez a mai árok volt körülbelül a szigetet körülvevő tó természetes lefolyása, ennek mentén vonult északnak a Vörös Vince-féle ház helyén a védő töltés míg a Kaszter féle kertet, a vár körüli réteket és a Rózsarétet valószínűleg a tó vize borította.

A régi várból 4 kapu vezetett ki. Egyik a Vörös Vince és Czinóber féle ház között állott, ez a kanizsai kapu; a másik Nicsovics és a volt Duchon ház között volt, ez a pécsi kapu: egy kapu az újvárosba egy meg a várba vezetett.

Az óváros mellett később egy másik város: az új város keletkezett. Az újváros vagy külváros létesítésére valószínűleg a lakosság szaporodása és védelmi szempont vezetett. Keletkezése idejét biztosan meghatározni nem lehet, valószínű, hogy a mohácsi vész után nagyobb számmal jövő menekülő, oltalmat kereső nép építette. Helyét kevesebb nyom mutatja mint az óvárosét, a régi képek és az ostromok leírása pedig ellent mondók.

A régi képeken az óváros alá, délre van helyezve. Az ostromok leírása szerint meg úgy 1556 mint 1566-ban a török az újvárost ostromolta meg először. Már pedig, ha az új-város az ó-város alatt délen feküdt volna, akkor nem lett volna szükséges azt bevenni először, hanem Pécs felől közvetlenül lehetett volna az ó-várost megostromolnia. Mivel azonban a török először az újvárost támadta és ennek eleste után jutott az óváros birtokába, kétségtelen, hogy az újváros az óváros déli sarkától kezdve egész keleti oldalán körül ölelte és védte.

Fekvésének megállapítására két kiinduló pont van ma is. Egyik a vásártér keleti oldalán a Fortuna mellett elvonuló árok, a másik a Sáncznak nevezett városrészen máig is álló török épület, u. n. város-pince. Ezt az épületet a törökök hagyták itt s mint-hogy a török a városon kívül nem építkezett, ez épületnek az újváros területén kellett állani. Mivel pedig az új város szintén árokkal volt védve, melynek maradványa a fentebb említett vásártéri árok: e szerint az újváros helyét a mai Sánc és vásártér helyére északkeletre elnyúlólag kell képzelni.

Az óváros belterületén két jelentékeny utca volt; egyik a mai fő-utca azon része helyén vonult, mely a templomtértől nyugotnak tart, a másik a várba vezető utcától kissé keletre húzódott a vár felé. A Korona vendéglő és a mai vár utca helyén állott a premonstreiek monostora valamint annak belsősege és kettős tornyu temploma mely főhomlokzatával a Kaszter féle kertet is mosó tó vizére nézett. A templom körül lehetett a hajdani ó város főtere. E templom 1554-ben még megvolt és Szigetvár elfoglalásakor is még meg lehetett. A mai templom bejárata alatt egy szobor maradvány van, mely valószínűleg a régi templomot díszítette. Megcsonkítása török kézre vall, a török dulaskor tehát még állt a templom, melynek disze volt.

Szigetvárnak 1551-ben 1338 lakója volt. (Folytatás következik).

KÖZGAZDASÁG.

□ Védekezés a gabonafélék megdülése ellen.

A gabonafélék, különösen pedig a buza megdülése ez idén országszerte óriási károkat okozott, de nemcsak nálunk, hanem külföldön is sok volt az idén a dült buza, a mi készítette a szakembereket, hogy a megdülés okait kutassák, s azt elhárítani igyekezzenek. A német szaklapokban különösen egy Causemann és egy Mahlert nevé kitűnő gazda hírében álló földbirtokos keveredett egymással élénk vitába, részben egészen ellentétes, részben teljesen megegyező véleményt hirdetve.

Causemann azt állítja, hogy a gabona mélyen gyökerező növények után nem dül meg oly könnyen, mint akkor, ha más elő-növény után vetjük; a gyakorlati tapasztalat azonban ez állítást nem igazolja, mert a lóhere ugyancsak mélyen gyökerező növény, mégis utána igen gyakran megdül a buza.

Mahlert azt állítja, hogy a gabona félék meg nem dülésére sokkalta nagyobb befolyással van a trágyázás és a vetés sűrűsége, ennek bizonyosságául felemlíti, hogy a kilenczvenes évek kezdetén egyik igen kövér talaju dülőjébe erősen trágyázott burgonya után buzát vetett és mert félt, hogy az megdül, ammoniak-szuperfoszfát trágyát adott alá. — A buza véletlenül ritkán is vetetett és daczára a megdülésre kedvező időjárásnak, nem dült meg, termés-eredménye azonban nem volt kielégítő. — Ugyanazon évben két szomszédos táblája közül — melyek talaja igen kövér volt — az egyik erős foszforsav-trágyázással, kissé ritka vetéssel porosz morgenonként, megdülés nélkül, 18 m/m árpát, a másikon pedig műtrágya nélkül és sűrűbb vetéssel csak 10m/m árpát aratott, s ez utóbbi árpa meg is volt dülvé.

Szerinte a megdülést elősegítik a mélyen gyökerező növények — különösen a lóhere és lóbab — azért mert gyökérmaradványaikkal az altalajt lazítják, de előmozdítja azt főleg a sűrű vetés és tulerős nitrogéntrágyázás. A hol sok a humusz, kevés az ásványi táplálóanyag, ott döl meg leghamarabb a vetés. Különösen kövér földeken nem volna szabad hosszabb időn keresztül istálló-trágyát, hanem csakis foszforsav-trágyázást alkalmazni, mindaddig, míg a talaj elegendő ásványi anyaggal nem telítetik, miáltal nemcsak a megdülés fog megszűnni, de az ily földeken gyakori léha üres kalászkok is eltűnnek s éppen az ilyen földek válnak legkitűnőbb buzatermő talajjává. — A megdülésnek egyedüli orvossága tehát a ritka vetés és a bő foszforsav trágyázás.

Szerkesztői üzenetek:

Dr. N. Z. Levél megy. Üdvözet.

Gróf. Sz. E. Méltóságod előfizetését köszönettel vettük. Az év végeig rendezve van.

Sextus. Köszönjük az érdekes utleirást. A végét is kérjük. Mihelyt a monographia ismertetése befejeződik, a közlést megkezdjük. Üdvözet,

Lantos. Amire kértelek (humorosat), küldj. Üdvözöllek.

Rió. Értesítésed megnyugtató. Minden kívánságod szerint lehet. A lap a jelzett címre megy. Üdv.

Nárczisz. Igen örvendünk, hogy Nagysád belépett lapunk szépirodalmi munka társai körébe. A ki oly szépen ír, annak a dolgozatait mindig szívesen látjuk. Keressen fel gyakrabban bennünket. Üdvözöljük.

N. J. Pécs. Kérünk egyetmást. Üdv.

Czápa. Jobb lesz ha a tengerben marad. Mert a ki csak így tud írni, annak jobb ha nem ír.

U. R. Pfüj! Szégyelje magát, — denúncálni, árulkodni, feljelenteni, spiclikedni. Maga nem adott annak az embernek sem becsületet, sem kenyeret és miért akarja most mindkettőtől megfosztani, pláne ha önnök nics is igaza. Térjen jobb utra, mert a boszu nem erény És beteljesülhet az a közmondás, hogy a ki másnak vermet ás, — maga esik bele. Ugy bizony!

Nem közölhetők: Rózsika, Kiábrándulás, A halott becsülete, Hűség, és Csók című dolgozatok.

Kiadja a szerkesztőség.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabona keresk. jelentése szerint Árak a legujabb jelzés szerint 50 klgm ként értetődnek,

Szigetvár, 1903. Junius 26-án.

Buza	— K.	6 70	6 80
Rozs	— „	5 40	5 50
Árpa	— „	— —	5 —
Zab	— „	5 —	5 20
Tengeri	— „	6 —	7 —
Hajdín	— „	9 —	— —

Dr. TOLNAI

vizgyógyintézete

Pécsett, sétatér.

Felvétetnek benlakók és bejárók

Physikai és diaetetikai gyógymódok.

Vizgyógykezelés, massage orvosi massage (has és gyomor) villanyozás, fürdők, villanyos fényfürdő, gőzszekrény, belélegzési kurák.

Moor, kén, fenyő, szénsavas és tengeri sósfürdők.

Javalatok: Idegbajok, álmatlanság fejfájás, emésztetlenség, belek renyhesége, gyengeségi állapotok, idült reuma, köszvény ischias, elhízás, szív, vese és májbetegségek.

Gondos orvosi felügyelet, mérsékelt árak, modern berendezée.

Kitűnő gyógyeredmények.

Unhert Antal temetkezési vállalata, Szigetvár.

Elvállal hulla szállítást vasuton és saját gyázkocsiján, minden irányban.

Raktáron tart:

ércz és fa koporsókat, sirkoszorukat és szemfedőket nagy választékban. Különösen ajánlja ércz koporsóit, melyek a földbe temetve sem horpadnak össze.

**Hirdetéseket jutányos árért vesz fel
a kiadóhivatal.**

A mozsgói szőlőhegyen
2 hold termő szőlő,
felszereléssel

s új présházzal
előnyös

fizetési feltételek mellett eladó.
Czím a kiadóhivatalban.

Urak figyelem!!

Az Első Budapesti Mértékutáni Szabóság
Budapesten, VII., Csömöri-ut 11.
15 és 18 forintért

készít remek szabással és szakértelmű ki-
dolgozással divatos férfi öltönyöket finom
gyapju szövetből.

Minták és mérték utasítás küldése in-
gyen. Ha az ország bármely részében egy
helységben 3 megrendelés biztosítva van,
értesítésre oda küldjük utazó szabásunkat
gazdag mintákkal. A t. megrendelő semmi-
nemű költséggel nem lesz megterhelve, mert
utazó szabásaink évi vasuti bérletjeggyel
vannak ellátva

Szíves megkereséseket kér

az Első Budapesti Mérték utáni Szabóság,
Budapest, VII. Csömöri-ut 11.
Klein Adolf főszabász.

Elveszett

f. hó 17 én délelőtt a polgá-
ri iskola folyosójáról egy fe-
kete

selyem esernyő
ezüst fogó és D. B.

monogrammal

Megtalálója kellő jutalomban

részesül

Deutsch Dávid fia

divatáruházában

Szigetvárrott.

Friedman Károly

legnagyobb és legolcsóbb

BUTOR-raktára

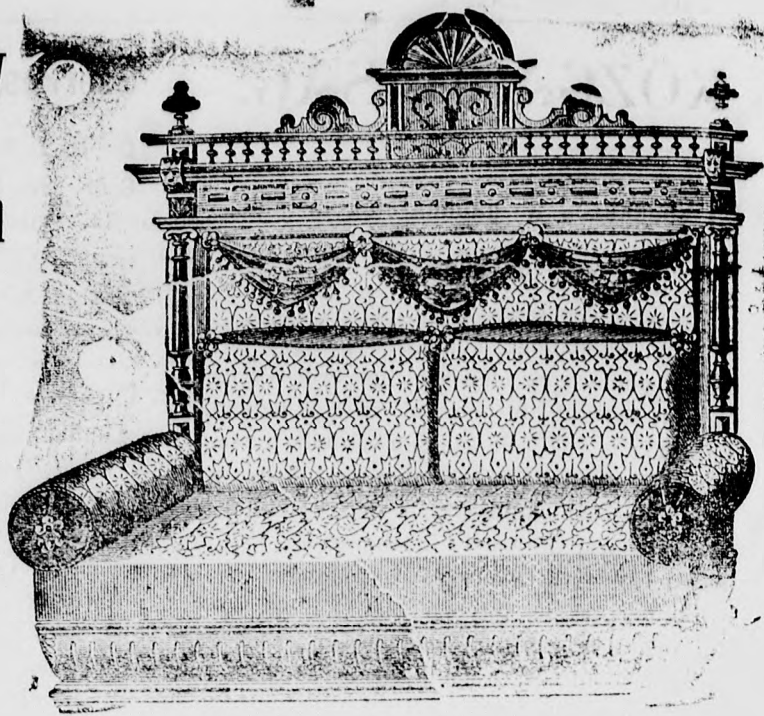
kárpitos és diszítő
üzlete

PÉCSETT,

Siklsi országut 44.

Ismételadóknak, nagyobb
berendezéseknél egyesek-
nek is

10% engedmény.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való
tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéát használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen maláta
kávéát, hanem mindig határozottan Kathreiner-féle Kneipp-maláta
kávéát, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja ell

